

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia czerwca 2010 r.

**Pan
Henryk Banaś
Prezes Zarządu
Dyrektor Naczelny
Przedsiębiorstwa Komunikacji
Samochodowej Częstochowa
w Częstochowie S.A.**

LKI-4114-01-03/2010
I/10/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, przeprowadziła kontrolę w Przedsiębiorstwie Komunikacji Samochodowej Częstochowa w Częstochowie S.A. (zwanym dalej PKS lub Spółką) w zakresie prawidłowości wnioskowania o dopłaty do ulgowych przejazdów funkcjonariuszy służb mundurowych korzystających z autobusowego transportu zbiorowego w latach 2007-2009 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 27 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Spółki w zakresie objętym kontrolą. Ocenę tę uzasadnia występowanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego z wnioskami o dopłaty do biletów ulgowych sprzedawanych funkcjonariuszom służb mundurowych w sytuacji, kiedy nie weryfikowano uprawnień tych funkcjonariuszy do ulgowych przejazdów.

1. W okresie objętym kontrolą PKS z tytułu sprzedaży 1.276 biletów bezpłatnych i ulgowych dla funkcjonariuszy Straży Granicznej, Służby Celnej, Policji oraz żołnierzy Żandarmerii Wojskowej otrzymał dopłaty w łącznej kwocie 5.067,68 zł. Podstawą prawną udzielenia tych ulg był art. 2 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego². We wnioskach o dopłaty, złożonych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego, PKS wykazał 47 biletów

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1440 ze zm.

z ulgą 100% dla funkcjonariuszy Straży Granicznej (kwota dopłaty 235,70 zł) oraz 1.229 biletów z ulgą 78%: 18 biletów (kwota dopłaty 56,92 zł) dla funkcjonariuszy Straży Granicznej, dziewięć biletów (kwota dopłaty 50,55 zł) dla funkcjonariuszy Służby Celnej, 564 biletów (kwota dopłaty 1.961,86 zł) oraz 638 biletów (kwota dopłaty 2.762,47 zł) dla żołnierzy Żandarmerii Wojskowej.

2. Rodzaje ulg przysługujących funkcjonariuszom Straży Granicznej, Służby Celnej, Policji i żołnierzom Żandarmerii Wojskowej oraz czynności służbowe, z wykonywaniem których wiąże się uprawnienie do ulgowych przejazdów, określa szczegółowo ustawa o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego. Dokumentami poświadczającymi te uprawnienia ww. funkcjonariuszy jest legitymacja służbowa i odpowiednie zaświadczenia o wykonywaniu określonych czynności służbowych, wydane przez właściwe organy. Kwestie te od 9 kwietnia 2008 r. reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 marca 2008 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego³. Wcześniej, w tej samej sprawie, obowiązywało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 grudnia 2002 r.⁴

W toku kontroli nie zasięgnięto informacji od właściwych organów odnośnie wydawania przez nie zaświadczeń o wykonywaniu czynności służbowych, uprawniających funkcjonariuszy do ulgowych przejazdów.

Kierowcy zatrudnieni w PKS odbywali obowiązkowe szkolenia w zakresie obsługi kas rejestrujących oraz znajomości wzorów dokumentów posiadanych przez funkcjonariuszy służb mundurowych, niezbędnych dla otrzymania ustawowej ulgi przy korzystaniu ze zbiorowego transportu autobusowego. Zdany egzamin z tego zakresu potwierdzany był w ankiecie kwalifikacyjnej kierowcy.

W trakcie kontroli przesłuchano w charakterze świadków ośmiu kierowców, wytypowanych spośród kierowców obsługujących trasy, na których sprzedawano największą liczbę biletów ulgowych dla funkcjonariuszy służb mundurowych. Żaden z przesłuchiwanym kierowców nie był w stanie prawidłowo określić dokumentów, które poświadczają uprawnienia do korzystania przez funkcjonariuszy służb mundurowych z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego. Z zeznań kierowców wynika, że żaden z nich nie żądał od funkcjonariuszy Policji wymaganych zaświadczeń o wykonywaniu czynności służbowych. Ograniczano się jedynie do sprawdzania legitymacji służbowych, uznając, że jest to wystarczający warunek dla otrzymania biletu z ulgą 78%. Również przy sprzedaży biletów ulgowych dla funkcjonariuszy Straży Granicznej, Służby Celnej i żołnierzy Żandarmerii Wojskowej kierowcy żądali okazania tylko legitymacji służbowej. Zdaniem kierowców, korzystanie przez umundurowanych funkcjonariuszy z transportu autobusowego, okazujących się ważną legitymacją służbową, było jednoznaczne z wykonywaniem przez nich czynności służbowych, uprawniających do zakupu biletu ulgowego.

3. Proces sporządzania wniosku o dopłaty zorganizowany był w sposób zapewniający prawidłowe ujęcie danych z kas rejestrujących we wnioskach składanych do urzędu

³ Dz. U. Nr 56, poz. 340.

⁴ Dz. U. Nr 208, poz. 1774.

marszałkowskiego. Kasy rejestrujące użytkowane do sprzedaży biletów zarówno pełnopłatnych, jak i ulgowych posiadały pozytywną opinię ministra finansów, a stosowane oprogramowanie umożliwiało określenie dopłat do przewozu w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych, w tym dla funkcjonariuszy służb mundurowych. Po dokonaniu sprzedaży biletu przez kierowcę dane rejestrowane były na karcie pamięci kasy rejestrującej i importowane do komputera osoby sporządzającej wniosek. Na bazie wczytanych danych z kart pamięci kierowców, drukowane są zestawienia dopłat do biletów ulgowych, stanowiące podstawę sporządzenia wniosku do urzędu marszałkowskiego.

Dane dotyczące biletów dla funkcjonariuszy służb mundurowych były prawidłowo wykazywane we wnioskach o dopłaty – porównanie liczby sprzedanych biletów ulgowych dla funkcjonariuszy służb mundurowych ujętych w losowo wybranych wnioskach o dopłaty za kwiecień 2007 r., sierpień 2008 r. oraz marzec 2009 r. z danymi zgromadzonymi w bazie użytkowanego w PKS programu komputerowego służącego do rozliczania dopłat do biletów ulgowych, nie wykazało nieprawidłowości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) rozważenie przeprowadzenia dodatkowych szkoleń kierowców w zakresie obowiązujących regulacji dotyczących dokumentowania uprawnień do ulg;
- 2) wyegzekwowanie od kierowców prawidłowej sprzedaży biletów ulgowych dla funkcjonariuszy służb mundurowych, tj. po okazaniu legitymacji służbowej oraz odpowiednich zaświadczeń o wykonywaniu czynności służbowych, uprawniających do korzystania z określonej kategorii ulg.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.